

Anders Mondrup
Avlsdirektør
Roskilde

Tør og varm sommer i 2018 kostede frøudbytte

Frøhøsten 2018 i Danmark vil blive husket for et ekstremt tørt forår og et fantastisk sommervejr hele vejen gennem høstperioden. Juni, juli og august blev den tørreste periode målt af DMI nogensinde. Frøhøsten havner på knap 90 pct. af et gennemsnitsudbytte i Danmark og lidt over middel i Holland. Nordamerika har haft en frøhøst noget under normal

Dybe tørkerekvner i markerne var ikke et særsyn i sommeren 2018

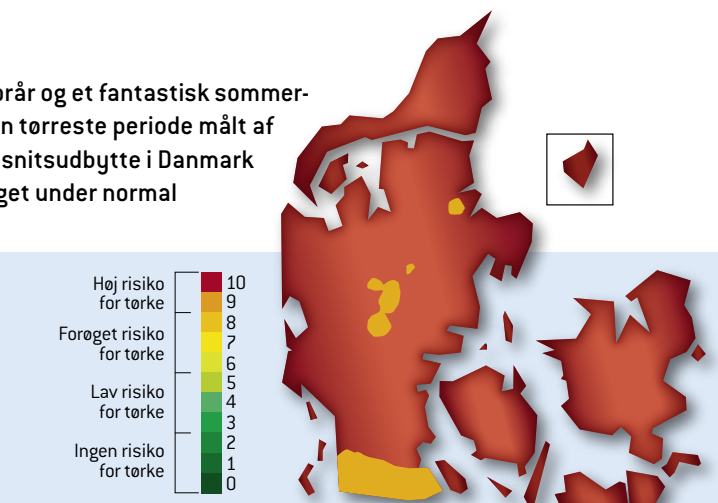
Frømarkerne til høst 2018 fik en meget våd start sidste efterår, og det fik stor betydning for de marker af alm. rajgræs, der blev etableret sent. Vinteren blev relativ mild, men foråret lod vente på sig, og væksten startede næsten en måned senere end normalt. Normalt starter væksten i frøgræsmarkerne omkring 1. marts, men i foråret 2018 kom der først rigtig vækst i afgrøderne omkring 1. april. Foråret gav god vækst i afgrøderne indtil slutningen af maj, hvor tørken satte ind. Det skulle senere vise sig, at sommeren blev den tørreste i DMIs historie med en voldsom tørke som konsekvens. Vi dæmpede forventningerne til høstudbytterne, da vi ikke tidligere har set så tørre forhold under blomstring og hele frøudviklingen. Frøhøsten blev indledt tidligt, lige omkring den 10. juni, med skårlægning af de første engrapgræsmarker, og derfra var der ellers fine tørre høstforhold sommeren igennem.

Udbytter under middel – men med store variationer

I slutningen af september har vi fået en tredjedel af høsten leveret, og vi er godt i gang med rensningen. Derfor kan vi nu også danne os et godt overblik over høstens størrelse inden for de forskellige arter.

Tabel 1. Høstudbytte – prognose for høst 2018, DLF Danmark

	Udbytte kg/ha 2018	Relativt udbytte i forhold til fem års løbende snit
Hvidkløver	500	95
Alm. rajgræs	1.460	88
Hybrid rajgræs	870	80
Ital. rajgræs	1.450	86
Rajsvingel	1.170	80
Rødsvingel	1.390	95
Bakkesvingel	710	75
Strandsvingel	1.390	92
Hundegræs	1.140	102
Engrapgræs	790	71

Sådan så DMIs tørkeindeks ud den 7. juli 2018

Det tegner til at det bliver en høst, der ligger godt 10 pct. under en normal høst som gennemsnit af græs og kløver. Der er dog tale om store udbyttevariationer inden for arter, sorter og lokaliteter. Variationen kan i mange tilfælde relateres til jordtyper, og hvordan enkelte egne blev begunstiget af de få byger, der kom på kritiske tidspunkter i afgrødernes udvikling.

Tabel 1 viser de foreløbige skøn over udbyttet i de enkelte arter opgjort for konventionelt frø, hvor sammenligningsgrundlaget er gennemsnittet af de tidligere fem års udbytter.

Kommentarer til de enkelte arter

Hvidkløver var en af de arter, vi var mest bekymrede for før høst. Den havde meget lille biomasse og satte en masse hoveder, der blomstrede tidligt og over en meget kort periode. Vores bekymring blev gjort til skamme, da der faktisk skete en udmærket bestøvning og dannet en masse frø. Selv om frøene blev lidt små i den hårde tørke, kunne afgrøderne i de fleste tilfælde opsamles rimeligt af mejetærskerne i høst. Vi forventer et udbytte lige under en normal høst på indeks 95.

Længe før høst var vi klar over, at tørken ville koste udbytte. Her en rajgræsmark der boniterer kraftigt

I alm. rajgræs har vi store udbyttevariationer inden for og mellem landsdelene, og alt efter etableringstidspunktet for afgrøden. De senest såede marker sidste efterår havde problemer med stængeldannelsen og gav i mange tilfælde for lidt. Vi forventer at nå et udbytteindeks på knap 90, med de foreløbige landsdelsresultater, der kan ses i figur 1. Vest- og Nordvestjylland ser generelt ud til at levere de bedste rajgræsudbytter i år.

Ital. rajgræs og hybrid rajgræs ser ligesom rajsvingel ud til at komme til at ligge på lavt udbyttelniveau med et indeks først i firserne.

Rødsvingelhøsten ser ud til at ende på omkring 1.400 kg pr. ha, der sender indekset ned på omkring 95. Her er det typerne uden udløbere, der ligger på det laveste niveau.

For strandsvingel tegner høsten til at være knapt ti procent under normalen, og her var det de ældre marker og plænesorter, der led mest.

Hundegræs blev årets topscorer, og vi høster lige over en normal høst. Engrapgræs blev hårdt ramt af tørken. Her var det især de korte plænetyper, det gik ud over, og flere marker gav udbytter på et meget lavt niveau.

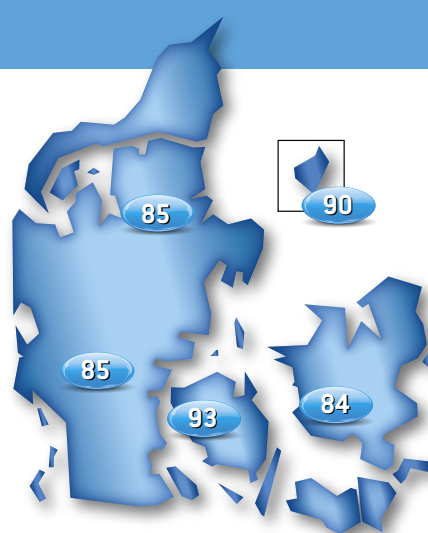
Tabel 2. Svindprocenter 2018 sammenlignet med fem års gennemsnit

	2018	5 års gennemsnit 2013-2017
Hvidkløver	28	28
Alm. rajgræs	14	15
Ital. rajgræs	8	11
Rødsvingel	11	15
Bakkesvingel	16	20
Strandsvingel	18	17
Hundegræs	12	14
Engrapgræs	24	22
Total græs og kløver	16	16

Råvarekvaliteter

Tabel 2 viser de foreløbige svindprocenter sammenlignet med de seneste fem års gennemsnit. I de fleste arter er der kun lidt variation i forhold til normalen.

Figur 1:
Relative udbytter
i alm. rajgræs i de
enkelte landsdele
(foreløbige tal)

Der er tale om gode rumvægte i renvarerne, lige som vi allerede i råvaren så forbavsende gode spandevægte. Det giver sig udtryk i, at vi kan have flere tons på lastbilerne med råvarer og flere kilo i lagerkasserne.

Ud fra de første analysetal tegner der sig et billede af, at vi har en god kvalitet i forhold til ukrudtsgræsser. Dog ser vi en tendens til, at vi har lidt mere enårig rapgræs end normalt, hvilket er lidt overraskende, taget det tørre år i betragtning. Forklaringen kan være, at enårig rapgræs overvintrede godt og satte frø tidligt. Planterne tørrede ind og døde i mange tilfælde, men efterfølgende blev frøene ikke vasket ned af regnvejr som i et normalt år. Derfor stod de stadig i skærebordshøjde, da afgrøderne skulle høstes, og frøene er dermed kommet med i råvaren. Ud fra de første spireevner ser det ud til, at årets frøhøst spirer godt.

Frøhøst over normal i Holland

Efterårsetableringen forløb fint i 2017, selv om de sidste såninger blev foretaget under våde såforhold. Det nordlige Holland var ramt af tørt vejr før høst, og forholdene lignede i nogen grad de danske. Det sydvestlige Holland, hvor vi har den største produktion, var begunstiget af nogle 30-50 mm byger efter bestøvningen, og det reddede høsten i dette område. Samlet set bliver den hollandske høst i alm. rajgræs på indeks 107, og strandsvingel ender tilsvarende på indeks 105.

Høsten i USA under normal

Oregon havde et tørt efterår i 2017, der blev efterfulgt af en mild vinter, en tør og varm maj måned og en noget køligere juni. Det gav en generel tidlig høst men med nogen variation. Generelt mangler der ca. 10 pct. i at nå et normaludbytte i de store arter. Ital. rajgræs klarede sig dårligst, alm. rajgræs klarede sig middel og strandsvingel bedst. I Minnesota, hvor de dyrker en del alm. rajgræs, høstede de også under normalen.

Frøhøsten i Canada skuffede

Peace River-området havde rigtig tørre forhold og rødsvingel gav udbytter på kun godt halvdelen af normalen. Timote, som til dels dyrkes i samme område blev også ramt af tørken og der er høstet ca. tre fjerdedele af et normalt udbytte. Alm. rajgræs i Manitoba blev ramt af både tørke og dårlige høstforhold, der påvirkede udbyttet negativt. I lucerne, som er mere hårdfør over for tørre forhold, tegner det til, at Canada høster et normalt udbytte. 🌱

